

**Erik Werlauff
Jørgen Nørgaard**

Vedtægt og aktionæraftale

Bikubenfonden

Det danske Advokatsamfund

Vedtægt og Aktionæraftale
BIKUBENFONDEN 1987
Fotografisk, mekanisk eller anden form for
gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog
eller dele heraf er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Omslag ved Lars Thorsen.
Bogen er fotosat med Aldus og trykt hos
Nørhaven A/S, Viborg
Printed in Denmark 1987
ISBN 87-982455-1-1

Forord

Med denne bog har vi villet anskue selskabsretten fra en lidt utraditionel synsvinkel. Bogen er hverken en systematisk fremstilling af hele selskabsretten eller en lovkommentar. Den er en gennemgang af de spørgsmål, man kan blive stillet overfor, når et aktie- eller anpartsselskabs individuelle regelsæt skal udarbejdes efter netop dette selskabs og dets deltageres behov. Regelsættet er i det mindste vedtægterne, ofte tillige en aktionær-overenskomst.

Det siger sig selv, at den, der skal udarbejde et givet aktie- eller anparts-selskabs regelsæt, ikke møder alle de problemer, der er behandlet i denne bog – heldigvis. Bogen er ment som en værktøjssamling – der er ingen reparationer, hvor man har brug for alt det værktøj, man har hængende i sit skab, men før eller siden får man anvendelse for de enkelte stykker, nogle oftere end andre.

I en sådan decideret „brugsbog“ er det vigtigt at fremme overskueligheden mest muligt. Bogen indledes derfor med en meget detaljeret indholds-oversigt og afsluttes med et domsregister og et stikordsregister – og er undervejs forsynet med såkaldte klummetitler. Indholdsfortegnelsen er så indgående, at den skulle kunne anvendes som en checkliste ved udarbejdelsen af vedtægter og aktionæroverenskomster.

I en bog som den foreliggende må gentagelser til en vis grad tages med. Da de ikke nødvendigvis er af det onde, har vi ikke forsøgt at udrydde dem mest muligt – men ved tillige at betjene os af henvisninger til andre afsnit, hvor det samme eller et beslægtet emne behandles, håber vi at være havnet på den rigtige side af grænsen mellem pædagogik og ulidelighed.

Bogen er ingen paradigmasamling, men dens anvisninger under de enkelte emner er så detaljerede, at udarbejdelsen af dokumenter forhåbentlig vil volde færre vanskeligheder end før læsningen. Koncipisten af et selskabs regelsæt bør efter vor opfattelse ikke uden videre tage sit udgangspunkt i hævdundne standardformuleringer, men i det materielle: Hvad ønskes reguleret? Hvordan løser man bedst problemet i dette selskab? Derefter kommer formuleringen til en vis grad af sig selv.

Bogen er ført ajour til den 1. september 1986 (for lovstoffet og for trykte domme dog 1. januar 1987), hvilket har muliggjort henvisninger til de to netop udkomne fremstillinger af aktie- og anpartsselskabsretten – Bernhard Gomard: „Aktie- og anpartsselskaber“ og Paul Krüger Andersen: „Aktie- og anpartsselskabsret“, 2. udg.

Bikubenfonden har bekostet bogens udgivelse, så den – med forsendelsesstøtte fra hhv. Advokatrådet og FSR – vederlagsfrit har kunnet sendes til alle danske advokater og statsautoriserede revisorer.

Herfor bringer vi Bikubenfonden en varm tak.

Erik Werlauff
Jørgen Nørgaard

Detaljeret indholdsfortegnelse og checkliste:

Indholdsfortegnelsen til de specielle afsnit om vedtægters og aktionæraftalers indhold er søgt udformet, så den kan fungere som checkliste for koncipisten. Aktionæroverenskomst/anpartshaveroverenskomst er forkortet som ao.

Indledning	41
------------------	----

Kapitel I: Vedtægter. Alm. del

1. Generelt om vedtægter	
1.1. Begrebet vedtægter	45
1.2. Betegnelsen „vedtægter“	46
1.3. Obligatoriske emner	46
1.4. Betinget obligatoriske emner	47
1.5. Fakultative emner	49
1.6. Gengivelse af lovbestemmelser	50
1.7. Fortolkning	51
1.8. Gyldighed	53
1.9. Vedtægt eller aftale	53
1.10. Afvigelse fra vedtægterne	53

Kapitel II: De enkelte emner i vedtægterne (speciel del)

2. Navn	
2.1. Generelle principper	56
2.2. Speciallovgivning	56
2.3. Forhåndsundersøgelser	57
2.4. Aktionæroverenskomst om selskabsnavn	57
3. Binavn	
3.1. Skal med i vedtægt	57
3.2. Årsager til binavn	57

3.3.	Hovednavn i parentes	58
3.4.	Generalforsamlingsanliggende.....	58
3.5.	Formuleringsmåden	58
4.	Hjemsted	
4.1.	Kommune	58
4.2.	Hjemstedsarbitrage (domicile shopping).....	59
4.3.	Dansk hjemsted; dansk selskabsret.....	59
5.	Formål	
5.1.	Erhvervsvirksomhed.....	59
5.2.	Konkretisering	60
5.3.	Afgrænsning; bestyrelsesbemyndigelse	60
5.4.	Særlig majoritet til ændring af for målsbestemmelsen...	60
5.5.	Finansiering m.v.som formål; den hidtidige betydning af ligningslovens § 4.	61
6.	Aktie- eller anpartskapitalens størrelse; fortegningsret ved kapitaludvidelser.	
6.1.	Indtil den konstituerende generalforsamling	62
6.2.	Danske kroner.....	62
6.3.	Bestemt, absolut beløb.....	62
6.4.	Nominelle beløb	63
6.5.	„Fuldt indbetalt“	63
6.6.	Variabel kapital ikke tilladt (alternativ: bestyrelsesbemyndigelse).....	63
6.7.	Fortegningsret ved kapitaludvidelser.....	64
6.8.	Særlig fortegningsret som modstykke til indskud af aktiver helt eller delvist uden vederlag	65
7.	Bemyndigelse for bestyrelsen til at udvide aktie- eller anpartskapitalen	
7.1.	Vedtægtshjemmel kræves; også ApS	66
7.2.	Kun til bestyrelsen	66
7.3.	Kun til tegning mod indbetaling/indskud	67
7.4.	Højst for 5 år	67
7.5.	Emner, der skal omtales i bemyndigelsen; pligt til at udnytte bemyndigelsen?	67
7.6.	Bemyndigelse som led i børsnotering.....	67
7.7.	Udnyttelse ad flere gange	68
7.8.	Tilbagekaldelse	68
7.9.	Medarbejderaktier.....	68
7.10.	Option til direktører.....	68
8.	Opdeling af aktie- eller anpartskapitalen i klasser	
8.1.	Systematisk placering i vedtægterne	69

8.2.	Kræver vedtægtshjemmel	69
8.3.	Mindstekrav til vedtægtsbestemmelsen	70
8.4.	Typer af forskelle (eksempler).....	70
8.5.	Klasseopdeling som alternativ til aktionæroverenskomst	70
8.5.1.	Bestyrelsesvalg	71
8.5.2.	Revisorvalg	71
8.5.3.	Sikring mod udsultning og udplyndring	71
8.5.4.	Minoritets- eller individualbeføjelse?	72
8.5.5.	Forskrift om proportional kapitaludvidelse.....	72
8.6.	Forskellig stemmevægt.....	73
8.7.	Specialforsamling af aktie- eller anpartsklasser.....	73
8.8.	Klassevis afstemning	74
9.	Klassekonvertible aktier og anparter	
9.1.	Begrebet	74
9.2.	Eksempler: udbytte, stemmeret	75
9.3.	Konverteringstyper.....	75
9.3.1.	Fuldstændig overgang fra én klasse til en anden..	75
9.3.2.	Permanent, begivenhedsafhængig opnåelse eller tab af særlige rettigheder.....	75
9.3.3.	Midlertidig, begivenhedsafhængig opnåelse eller tab af særlige rettigheder.....	75
9.3.4.	Personafhængige særlige rettigheder	76
9.3.5.	Forøget indflydelse ved dårlig drift.....	76
9.3.6.	Ret til at forlange konvertering	76
10.	Aktiernes og evt. anparternes stykstørrelser	
10.1.	Aktie- contra anpartsselskab	77
10.2.	Eksempler på opdeling; absolut kronebeløb.....	77
10.3.	Børsnotering; „en aktie“	77
10.4.	Overvejelser om reduktion af vedtægternes mindstestørrelse	78
10.5.	„Split“	78
10.6.	Fastlåsning af forholdsmæssig aktiefordeling gennem særlig vedtægtsbestemmelse	78
10.7.	Sammenhæng med stemmeret	79
10.8.	Sammenhæng med klasser med forskellig stemmevægt.	79
11.	Aktiedeposering	
11.1.	Kræver vedtægtshjemmel i modsætning til et „certifikalsystem“	79
11.2.	Kombinering af deponering med „certifikatsystem“	80
12.	Indbetalingsforpligtelser	
12.1.	„Fuldt indbetalt“	80

12.2.	Højere morarente end diskonto + 6% kræver vedtægtshjemmel	80
12.3.	Andre indbetalings- eller samhandelspligter	80
12.4.	Børsnoterede selskaber	81
13.	Indløsningspligt	
13.1.	Kræver vedtægtshjemmel	81
13.2.	Kun omtales, hvis + indløsningspligt	81
13.3.	Forholdet til en ao med indløsningsbestemmelse m.v.	82
13.4.	Indløsningsbestemmelse som middel til at give minoriteten ret til at forlade selskabet uden at have fremskaffet en køber	82
13.5.	Vedtægtsbestemmelsens nærmere indhold	83
13.6.	Revisorudtalelse ved kursfastsættelsen	83
13.7.	Indløsningsregel som alternativ til et samtykke til aktieovergang kombineret med omsættelighedsindskrænkning	84
13.8.	Inspiration fra svensk ret ved vedtægtskonciperingen ..	88
13.9.	Indløsningsret for bestyrelse eller ikke-aktionærer	88
13.10.	Kapitaljustering	89
13.11.	Ny indløsningsforpligtelse kræver enighed	89
14.	Navne- eller ihænde-haveraktier	
14.1.	Aktie- contra anpartsselskab	89
14.2.	Sammenhæng med indløsnings- eller forkøbsbestemmelser	89
14.3.	Aldrig pligt til at have ihænde-haveraktier	90
14.4.	Sammenhæng med noteringsfrist („kupregel“) i vedtægterne	90
14.5.	Konsekvenser af udstedelsen af navneaktier	90
14.6.	Notering på navn	90
15.	Omsætnings- eller ikke-omsætningspapirer	
15.1.	Skal nævnes i vedtægterne	91
15.2.	Forskel fra omsættelighedsspørgsmålet	91
16.	Omsættelighedsindskrænkninger (forkøbsret, køberet m.v.)	
16.1.	Kræver vedtægtshjemmel; børsselskaber	91
16.2.	Dispositionsbeføjelsen	92
16.3.	Selskabslovenes eksempler: forkøbsret; samtykke til overgang. Samtykkeregul som led i håndhævelse af ao; „disqualified shares“	92
16.4.	Kun for navneaktier	92
16.5.	Hvad der skal nævnes i vedtægterne	93

16.6.	Revisorudtalelse om kursberegning	95
16.7.	Diffuse kurskriterier	95
16.8.	Samme vilkår som fra trediemand	95
16.9.	En aktionær er selv et aktieselskab	96
16.10.	„Indre værdi“	97
16.11.	Ikke-aktiverede immaterialværdier	98
16.12.	Svagheder ved den traditionelle, „overgangsfikserede“ forkøbsret	99
16.13.	Udgangspunkt: „skilsmisse“ ønskes	99
16.13.1.	Spaltning mulig	99
16.13.2.	Ret til at kræve sig indløst/afkøbt, subsidiært opløsning	100
16.13.3.	Ansæt aktionær; ansættelsen ophører; konsekvenser for aktiebesiddelsen	100
16.13.4.	Usikkert, hvem der skal udtræde	100
16.13.4.1.	Ret til at opsigte andre	100
16.13.4.2.	Lodtrækning	101
16.13.4.3.	Musefældeklauselet	101
16.13.5.	Fortrinsret for bestemte aktionærer til at fortsætte	102
16.13.6.	Konkurrenceklausul	102
16.13.7.	Inspiration fra interessentskabskontrakter	102
16.14.	Nye/skærpede omsættelighedsindskrænkninger	103
16.15.	Ophævelse af do: almindelig vedtægtsændringsmajoritet	103
16.16.	Vedtægtsbestemmelse, der „konserverer“ omsættelighedsindskrænkningen	103
16.17.	Samtykke til pantsætning	104
16.18.	Total udelukkelse af udenforstående	104
16.18.1.	Sondring mellem aktiens kapitalværdi og „magtværdi“	104
16.18.2.	Indløsning ved enhver overgang	105
16.18.3.	Hellere i vedtægt end i ao	105
16.18.4.	Forbud mod arv	105
16.18.5.	Andel i følgende års overskud	106
16.18.6.	Ophør af rettigheder over aktien	106
16.18.7.	Nytegning af ny aktionærs aktiepost	107
16.19.	Tvungen aktieafståelse eller -indløsning som sanktion ved misligholdelse af visse forpligtelser	107
16.20.	Årlig kursfastsættelse; fri udtrædelse; totalt forbud mod aktieovergang	108
16.21.	Omgåelsesmulighed: uigenkaldelig fuldmagt	108

17. Særlige rettigheder

17.1. Vedtægtshjemmel	109
17.2. Medfører klasseopdeling	109
17.3. „Ingen aktier har særlige rettigheder“	109
17.4. Navngivne særligt berettigede	109

18. Udbytteudbetalingsmåden

18.1. Kuponer; checks	110
18.2. Hæves i København (børsselskab)	110
18.3. Checks til hvem? (afstemningstidspunkt for navne- aktionærer; legitimationssystem)	110
18.4. Forældelse	111

19. Mortifikation

19.1. Mortifikation uden dom kræver vedtægtshjemmel	111
19.2. Også kuponark	112
19.3. Omsætnings-/ikke-omsætningspapir	112
19.4. På aktionærens bekostning	112
19.5. Bestemte aviser	112
19.6. Bestyrelsen skønner frit trods vedtægtsbestemmelsen ..	113

20. Generalforsamlinger

20.1. Generelt; adgangsrret	113
20.1.1. Vedtægterne behøver kun nævne stemme- ret, indkaldelsesmåde og anliggender	113
20.1.2. Lovens øvrige „tilbud“ kræver vedtægts- hjemmel	113
20.1.3. Adgangsret; adgangskort	114
20.1.4. Presseadgang: børsselskab, bank	114
20.2. Indkaldelsesmåde	115
20.2.1. Skal omtales i vedtægterne	115
20.2.2. Aktie-/anpartsselskab	115
20.2.3. Skriftlig indkaldelse: måden konkretiseres	115
20.2.4. Hvis ihændehaveraktier: offentlig indkaldelse ..	115
20.2.5. Begæring fra noterede aktionærer: behøver ikke nævnes	116
20.2.6. Børsnoteret selskab; bank	116
20.3. Supplerende indkaldelse	116
20.3.1. Begrebet	116
20.3.2. Behov for supplerende indkaldelse?	117
20.3.3. Kan være mere „skrabet“ end første indkaldelse	117
20.4. Indkaldelsesfrister	118
20.4.1. Behøver ikke nævnes i vedtægterne	118
20.4.2. Lovens spillerum	118

20.4.3. Vedtægternes sprogbrug om frister	118
20.4.4. Forskellig frist for ordinær contra ekstraordinær generalforsamling	118
20.4.5. Sammenhæng med anmeldelsesfrist (frist for adgangskort)	119
20.5. Generalforsamlingstidspunktet	119
20.5.1. Behøver ikke nævnes i vedtægterne	119
20.5.2. Gentagelse af lovreglen: 6 måneder	120
20.5.3. Bestemt dato hvert år	120
20.5.4. Spillerum i vedtægterne	120
20.5.5. Hvis forslagsfrist i vedtægterne: general- forsamlingen kan ikke holdes inden da; bør nævnes i vedtægterne	120
20.5.6. Omlægning af regnskabsår: konsekvensændringer	120
20.5.7. To årlige generalforsamlinger	121
20.5.8. Banker	121
20.5.9. Klokkeslet	121
20.5.10. Vedtægtsbestemmelser om minoritetsret til at udskyde ordinær generalforsamling	121
20.5.11. Beskyttelse mod uhensigtsmæssigt tidspunkt .	121
20.6. Kompetence til at indkalde generalforsamling	122
20.6.1. Forlange/foretage indkaldelsen	122
20.6.2. Vedtægtsret for direktør, bestemt aktionær, aktieklasse m.v.	122
20.6.3. Nedsættelse af lovbrøkerne; supplerig af minoritetsretten	122
20.7. Sted	123
20.7.1. Behøver ikke omtales	123
20.7.2. Andet angivet sted end hjemstedet	123
20.7.3. Flere angivne steder	123
20.7.4. Valg mellem flere steder	124
20.7.5. Snævrere stedbestemmelse end en hel kommune; bestemt lokalitet	124
20.8. Indkaldelsens indhold	124
20.8.1. Behøver ikke omtales	124
20.8.2. Ingen vedtægtsmæssig indskrænkning af lovkravene	125
20.8.3. Udvidede krav til indkaldelsen	125
20.8.4. Krav om en fuldstændig gengivelse af alle forslag	125

20.8.5.	Informative supplerende oplysninger; nøgletal; bestyrelsesforslag; turnus	125
20.8.6.	Grundlæggende informationer	126
20.8.7.	Supplerende indkaldelse: information herom	126
20.8.8.	Begrundelsespligt (baggrundsinformation)...	126
20.8.9.	Vejledning om fuldmagtsreglerne	127
20.8.10.	Vedledning om anmeldelsesfrist (adgangskort)	127
20.8.11.	Vejledning om noteringsfrist (kupregel).....	128
20.8.12.	Angivelse af, at der skal behandles forslag, hvis vedtagelse kræver særligt flertal eller quorum	128
20.8.13.	Vejledning om fremlæggelses- og tilsendelsesregler	128
20.9.	Ekstraordinær generalforsamling	129
20.10.	Noteringsfrist („kupregel“)	129
20.10.1.	Hvis ingen vedtægtsbestemmelse: erhverver opnår straks stemmeret	129
20.10.2.	„Kupregel“: stemmeret suspenderes i op til tre måneder	129
20.10.3.	Kortere, men ikke længere frist	129
20.10.4.	Både navne- og ihændehaberaktier?	130
20.10.5.	Præcis gengivelse af lovreglen	130
20.10.6.	Vedtægtsbestemmelse til forhindring af omgåelse af kupreglen (aktieoverdragelse camoufleret som kreditorforfølgning m.v.) ..	130
20.10.7.	Indførelse af kupregel: alle skal have tid til at opnå stemmeret	131
20.11.	Stemmevægt	131
20.11.1.	Skal angives i vedtægterne	131
20.11.2.	„Ingen aktier har særlige rettigheder“: supplerende henvisning til vedtægtsbestemmelsen om stemmevægt er nødvendig	132
20.11.3.	Forskellig stemmevægt kræver klasseopdeling	132
20.11.4.	Aktieselskaber: højest 10:1	132
20.11.5.	„Omgåelse“ af 10:1-grænsen: lavt stemmeloft for den klasse, der i forvejen har reduceret stemmevægt; „pyramiding“	133
20.11.6.	Anpartsselskaber: aftalefrihed	134
20.11.7.	Stemmeretsforskel ved børsintroduktion m.v.	134
20.11.8.	Rekonstruktion	134

20.11.9.	Stemmeretsforskel, der kun består under visse betingelser eller i visse sager; nationalitetsafhængighed	135
20.11.10.	Er stemmeretsforskel, afhængig af hvem der ejer aktierne, tilladt	135
20.11.11.	Lovbestemmelser, der „udjævner“ stemmeretsforskellene	135
20.11.12.	Stemmeloft (maksimering)	136
20.11.13.	Andelsprincip (en stemme pr. aktionær)	137
20.11.14.	Vedtægtsbestemmelser til imødegåelse af omgåelsesmuligheder	137
20.11.15.	Stemmeloft, der også rammer fuldmægtigen	138
20.12.	Fuldmagter	139
20.12.1.	Behøver ikke omtales i vedtægterne	139
20.12.2.	Ret til fuldmægtig kan ikke afskæres i vedtægterne	139
20.12.3.	I bestyrelsen kan møde ved fuldmægtig afskæres gennem vedtægtsbestemmelse	139
20.12.4.	Lovreglens ufravigelighed; kredsen af fuldmægtige; datering; et års gyldighed	139
20.12.5.	Vedtægtsbestemmelser om fuldmagter tilladt på visse områder	140
20.12.6.	Telegrafisk fuldmagt	140
20.12.7.	Krav om vidnepåtegning næppe muligt	140
20.12.8.	Krav om navnefuldmagt næppe muligt	140
20.12.9.	Forbud mod substitutionsret ikke muligt	141
20.12.10.	Krav om angivelse af aktiebeløb m.v. ikke muligt	141
20.12.11.	Krav om angivelse af gyldighedsperiode ikke muligt	141
20.12.12.	Kontrol; opbevaring („fuldmagtsomgangen“)	141
20.12.13.	Begrænsning i det frie fuldmægtigvalg ikke mulig	141
20.12.14.	Særlig vedtægtsregel om fuldmagt til pengeinstitut ikke mulig	141
20.12.15.	Pantsætningsforbud m.v. acceptabelt	142
20.12.16.	Habilitetskrav til fuldmægtigen ikke mulige ..	142
20.12.17.	Krav om myndighed acceptabelt	142
20.12.18.	Henvisning til inhabilitetsreglen i AL § 67, stk. 4, acceptabel	142
20.12.19.	Forbud mod selskab m.v. som fuldmægtig	

	ikke muligt	142
20.12.20.	Forbud mod fuldmagt fra flere eller mod fuldmagtsindsamling ikke muligt	142
20.12.21.	Stemmeloft kan også bringes til at omfatte fuldmægtig	142
20.12.22.	Påbud om pligt til at udbede sig instruks ikke muligt	142
20.12.23.	Påbud om fuldmagtsredegørelse fra bestyrelsen acceptabelt	143
20.12.24.	Påbud til selskabet om at anvende alle modtagne fuldmagter acceptabelt	143
20.12.25.	Vedtægtsbestemmelse om virkningen af indskrænkninger og direktiver i fuldmagten acceptabel	144
20.12.26.	Ingen vedtægtsregel om tilbagekaldelse	144
20.13.	<i>Forslagsfrist</i>	144
20.13.1.	Behøver ikke omtales i vedtægterne	144
20.13.2.	Behov for „forslagsfrist“	145
20.13.3.	Ingen generalforsamling før fristens udløb ..	145
20.13.4.	Emne contra forslag	145
20.13.5.	Fristen angivet alene kan være vildledende; vedtægterne bør gengive lovbestemmelsen ..	145
20.13.6.	Ikke prohibitivt tidlig frist	147
20.13.7.	Supplerende indkaldelse	147
20.13.8.	Forslagsfrist rammer aldrig personforslag ...	147
20.14.	<i>Dagsorden</i>	148
20.14.1.	Vedtægterne skal angive minimumsdagsordenen for den ordinære generalforsamling	148
20.14.2.	For ekstraordinær generalforsamling	148
20.14.3.	Dirigentvalg	148
20.14.4.	Indkaldelsens mangelfrihed; generalforsamlingens beslutningsdygtighed	148
20.14.5.	Formalitetsemner: „godkendelse af dagsordenen“	148
20.14.6.	Valg af stemmeoptællere	149
20.14.7.	Godkendelse (eller fremlæggelse) af deltagerliste	149
20.14.8.	Lovens obligatoriske emner. Årsregnskab m.v.; resultatdisponering; bestyrelses- eller repræsentantskabsvalg	149

20.14.9.	Flere (ikke obligatoriske) punkter	150
20.14.10.	Erhvervelse af egne aktier	150
20.14.11.	Redegørelse om forventningerne til fremtiden; budget m.v.	151
20.14.12.	Décharge	151
20.14.13.	Bemyndigelse til kapitalforhøjelse.	151
20.14.14.	Forslag fra bestyrelse og aktionærer	151
20.14.15.	„Revisionsklausul“ vedr. ao.	151
20.14.16.	Kursfastsættelse vedr. forkøbsret m.v.	152
20.15.	<i>Dirigentvalg og -kompetence</i>	152
20.15.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	152
20.15.2.	Dirigentvalg unddraget generalforsamlingens kompetence	152
20.15.2.1.	Født dirigent	152
20.15.2.2.	Kompetenceflytning (f.eks. til bestyrelse)	152
20.15.3.	Dirigentens beføjelser.	153
20.15.4.	„Afgør alle spørgsmål om behandlingsmåden...“	153
20.15.5.	„Endelighedsbestemmelse“ ikke mulig.	153
20.15.6.	Vigtigste arbejdsopgaver: opregnes oftest ikke	153
20.15.7.	Generelle habilitetskrav til dirigenten (f.eks. aktionær; jurist; ej ansat, ej medlem af ledelsen)	154
20.15.8.	Specielle habilitetskrav (interesse i sagens udfald)	154
20.15.9.	Forskrift om vicedirigent	154
20.15.10.	Generalforsamlingen kan ikke gøres til dirigentens „overdommer“	154
20.15.11.	Afsættelse af dirigenten (hvis dirigenten er „født“ eller bestyrelsesvalgt)	155
20.16.	<i>Protokol</i>	156
20.16.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	156
20.16.2.	„Protokolsikkerheden“ kan ikke forringes, men gerne forbedres i vedtægterne	156
20.16.3.	Protokollens indretning m.v.	156
20.16.4.	Minoritetsret: neutral protokolfører.	156
20.16.5.	Båndoptagelse foreskrevet til støtte for protokollatet	157
20.16.6.	Vedtægtsmæssige mindsteforskrifter for protokollatet	157

20.16.7.	Registrering af oplysninger – og nægtelse af oplysninger	158
20.16.8.	Deltagerliste obligatorisk og tilgængelig for aktionærene	158
20.16.9.	Ret til protokoltilførsel af dissens	158
20.16.10.	Pligt til omgående referat samt generalforsamlingsgodkendelse deraf kan ikke anbefales ...	159
20.16.11.	Krav til, hvem der skal underskrive	160
20.16.12.	Ret til kopi af protokollatet	160
20.16.13.	Automatisk udsendelse af protokolkopi til alle; indsigelsespligt	160
20.16.14.	Opbevaringspligt	161
20.16.15.	Indsigt for trediemand	161
20.17.	<i>Majoritet, quorum og andre tilblivelsesforskrifter</i>	161
20.17.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	161
20.17.2.	Sjældent behov for at fravige lovens regler om simpelt flertal	162
20.17.3.	Skabelse af særlige minoritetsrettigheder (bestyrelsesrepræsentation; mindsteudbytte; udskydelse af regnskabsgodkendelse)	162
20.17.4.	Vedtægtsmæssigt forbud mod at nøjes med relativt flertal	162
20.17.5.	Krav om kvalificeret majoritet ved udstedelse af udbyttegivende gældsbreve	163
20.17.6.	Krav om kvalificeret majoritet ved erhvervelse af egne aktier	163
20.17.7.	Krav om kvalificeret majoritet til meddelelse af décharge	163
20.17.8.	Granskning gøres til egentlig minoritetsret ..	163
20.17.9.	Standsnings/omlægning af virksomheden: vedtægtsbestemmelse om kvalificeret majoritet	163
20.17.10.	Vedtægtsændringsmajoriteten (2/3 + 2/3): kan skærpes i A/S; kan skærpes eller mildnes i ApS	164
20.17.11.	ApS: mindre end 2/3; simpelt flertal; kun hensyn til stemmer (kapital)	164
20.17.12.	A/S: skærpelse af de 2/3 + 2/3	164
20.17.13.	Forhøjet majoritetskrav (mere end 2/3)	164
20.17.14.	Generel eller speciel skærpelse?	165
20.17.15.	Cementering af formålsbestemmelsen	165

20.17.16.	Krav om særligt flertal ved alle kapitalforhøjelser	165
20.17.17.	Krav om særligt flertal til kapitalforhøjelse ved apportindskud	165
20.17.18.	„Konserverende“ bestemmelser, f.eks. ad stemmeloft; forkøbsret; særlige afstemningsregler. Alternativ: ao	166
20.17.19.	Quorumkrav	166
20.17.20.	Tiltrædelse fra bestemte aktionærer (navngives eller etableres som særskilt klasse); alternativ: ao	167
20.17.21.	Tiltrædelse fra offentlig, „deciderende“ myndighed	168
20.17.22.	To generalforsamlinger	168
20.17.23.	Urafstemning	169
20.17.24.	Særlig majoritet m.v. til forslag, som bestyrelsen ikke har tiltrådt	170
20.17.25.	Vedtægtsbestemmelsen om den særlige majoritet (eller quorum) skal selv „cementeres“	171
20.18.	<i>Afstemningsmåde, herunder valg</i>	171
20.18.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	171
20.18.2.	Klassevis afstemning	171
20.18.3.	Urafstemning	172
20.18.4.	Afstemningsformen	172
20.18.5.	Hvornår skriftlig?	172
20.18.6.	Ændrings- før hovedforslag	172
20.18.7.	Stemmesedlers indretning og gyldighed	172
20.18.8.	Metode; relativ majoritet nok?	173
20.18.9.	Dirigentens kontrol- og instruktionsbeføjelse ..	173
20.18.10.	Flere sideordnede forslag: valg mellem flere metoder	173
20.18.11.	Punktvis afstemning om større forslag	174
20.18.12.	Hvis kun én kandidat foreslået	174
20.18.13.	Besættelse af flere poster	174
20.18.14.	Kumulativ stemmeafgivning (minoritetsbegunstigende) kræver vedtægtshjemmel ...	174
20.18.15.	Minoritetsrepræsentant i bestyrelsen	174
20.18.16.	Klassevis bestyrelsesrepræsentation	175
20.18.17.	Minoritetsrepræsentation med medarbejdervalgssystemet som forbillede	175

20.18.18.	Forholdstalsvalg.....	176
20.18.19.	Listevalg	176
20.18.20.	Den frie afskedigelsesret kan ikke afskæres..	176
20.18.21.	Klassevis afskedigelsesret.....	177
20.18.22.	Klassevis afskedigelsesret + afskedigelsesret for hele kapitalen	177
20.18.23.	„Vetoret“ mod de andres klassevist valgte bestyrelsesmedlemmer	177
20.19.	<i>Stemmelighed</i>	178
20.19.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	178
20.19.2.	Lodtrækning også uden for valgsituationen: næppe anbefalelsesværdigt.....	178
20.19.3.	Forskellig løsningsmodel: stort selskab contra 50:50 selskabet	178
20.19.4.	Dirigentens stemme udslaggivende.....	179
20.19.4.1.	Traditionel opfattelse: kun muligt, hvis dirigenten selv har stemmeret	179
20.19.4.2.	Kritik af den traditionelle op- fattelse	179
20.19.5.	To lige stærke aktionærgrupper	180
20.19.6.	Sammenhæng med ret til at lade sig indløse/ købe ud ved fastlåsning	180
20.19.7.	Hvis enighed end ikke kan opnås om dirigent- valget	181
20.19.8.	Forskellige løsningsmodeller vedr. dirigent- valget	181
20.19.8.1.	Dirigent og formand på skift mellem aktieklasserne	181
20.19.8.2.	En aktieklasse udpeger formand + dirigent, én udpeger direktør	181
20.19.8.3.	Dirigent vælges af udenforstående i tilfælde af uenighed	182
20.19.8.4.	Dirigent valgt på forhånd, hvis ej enighed om en anden	182
20.19.9.	Bestyrelsesmedlem fortrin til genvalg	182
20.19.10.	Bestyrelsens standpunkt afgørende (både valg og andre beslutninger)	182
20.19.11.	Bestyrelsesformandens stemme afgørende...	182
20.19.12.	Voldgift	182
20.20.	Enstemmighed/tilslutning fra alle	183

20.20.1.	AL § 79, stk. 1 (ApL § 60, stk. 1) behøver ikke gengives i vedtægterne	183
20.20.2.	Vedtægterne kan sidestille andre beslutnings- typer med de nævnte lovbestemmelser	183
20.20.3.	Enstemmighed eller tilslutning fra alle	183
20.20.4.	Gennemgå alle vedtægtsbestemmelserne	183
20.20.5.	Eksempler på vidtgående beslutninger	184
20.21.	<i>Kompetenceforskel generalforsamling/bestyrelse</i>	184
20.21.1.	Koordinering af minoritetsgarantier i bestyrelse og generalforsamling (det lukkede selskab); forebyggelse af „organ- shopping“	184
20.21.2.	Løsningsmodeller: koordinerede flertalskrav; „endeligheds-bestemmelse“	185
20.22.	<i>Minoritetsbeføjelser</i>	185
20.22.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	185
20.22.2.	Hvis + optagelse af lovreglerne: ordret.....	185
20.22.3.	Forbedring af lovens regler	185
20.22.4.	Mindre brøkdele end lovens	185
20.22.5.	Absolutte kapital- eller stemmetal	186
20.22.6.	Klassevise rettigheder; rettigheder i forhold til repræsenterede beløb.....	186
20.22.7.	Vetoret	186
20.22.8.	Individual- eller minoritetsret; klassebeføjelse som individualret	187
20.22.9.	Indsigts-, forvaltnings-, dispositions- og økonomiske beføjelser	187
20.22.10.	Indsigt i aktiebogen	187
20.22.11.	Indsigt i forhandlings- eller revisionsprotokol	187
20.22.12.	Direkte acces til revisor	188
20.22.13.	Forvaltningsbeføjelser: bestyrelsesrepræsen- tation, minoritetsrevisor, mindste- udbytte, beslutningsudskydelse	188
20.22.14.	Andre formelle forvaltningsbeføjelser	188
20.22.15.	Klassevis indflydelse på omsætteligheds- begrænsninger	188
20.22.16.	Udbygning af generalklausulerne	189
21.	Bestyrelse	
21.1.	<i>Valg</i>	191
21.1.1.	Valgmåde behøver ikke nævnes	191
21.1.2.	Særlig valgmåde; minoritetsrepræsentation ..	191

21.2.	<i>Antal</i>	191
21.2.1.	Skal nævnes i vedtægterne	191
21.2.2.	Formuleringsmåden, hvis der også er medlemmer udpeget udefra eller valgt af medarbejderne	191
21.2.3.	Hvis lige antal: tag stilling til stemmelighed ..	192
21.2.4.	Flertallet: ikke-direktører; må gerne nævnes ..	192
21.2.5.	Spillerum for antallet: hvordan udfyldes spillerummet	192
21.2.6.	Sammenhæng med, om der vælges suppleanter	193
21.3.	<i>Suppleanter</i>	193
21.3.1.	Kun omtales, hvis + suppleanter	193
21.3.2.	Hvis etableret balance mellem grupper eller hvis minoritets-repræsentation: + suppleanter	193
21.3.3.	Suppleant for hvem?	193
21.3.4.	Også aktive ved midlertidigt forfald	193
21.3.5.	Vederlag	194
21.3.6.	Suppleanternes informationsniveau	194
21.3.7.	Fuldmagt muligt	194
21.3.8.	Funktionsperiode	195
21.4.	<i>Funktionsperiode</i>	195
21.4.1.	Skal nævnes i vedtægterne	195
21.4.2.	Genvalg kan begrænses/afskæres	196
21.4.3.	„Livsvarigt mandat“: ikke direkte, men kun via livsvarig udpegningsret	196
21.4.4.	Afskedigelse kan ikke udelukkes	196
21.4.5.	På valg hvert år	196
21.4.6.	Turnusordning; ældste mandat; lodtrækning ..	196
21.5.	<i>Generel habilitet</i>	196
21.5.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	196
21.5.2.	Aldersgrænse	197
21.5.3.	Krav om, at bestyrelsesmedlemmer skal være aktionærer	197
21.5.4.	Ingen tilknytning til konkurrenter	197
21.5.5.	Maksimalt antal bestyrelsesposter	198
21.5.6.	Yderligere krav til bestyrelseskandidaterne; „erhvervskyndighed“; branchetilknytning	198
21.5.7.	Hyppig speciel inhabilitet kan forudses	198
21.5.8.	Exorbitant fravær udelukker genvalg	199
21.5.9.	EF-statsborgerskab	199

21.5.10.	Køn; religion; organisationsforhold m.v.	199
21.6.	<i>Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer</i>	200
21.6.1.	Vedtægterne behøver ikke afspejle lovreglerne	200
21.6.2.	Lovpligtig eller frivillig etablering af medarbejdervalg	200
21.6.3.	Medarbejdervalg trods manglende pligt dertil: valgsystemet skal præciseres	200
21.6.4.	Grænser for valgfriheden: kamoufleret styrkelse af kontrolgruppen	201
21.6.5.	Vedtægternes samspil med lovreglerne; hvad sker der, hvis lovreglerne efterfølgende opfyldes (50 medarbejdere)?	201
21.6.6.	Bestyrelsesflertal: generalforsamlingsvalgt ...	203
21.7.	<i>Udpegningsret</i>	204
21.7.1.	Udpegningsret kræver vedtægtshjemmel	204
21.7.2.	Flertal: generalforsamlingsvalgt	204
21.7.3.	Eksempler på udpegningsberettigede	205
21.7.4.	Flere udpegningsberettigede	205
21.7.5.	Adgang til generalforsamlingen	206
21.7.6.	Selvudpegnning berettiget, medmindre vedtægterne forbyder det	206
21.7.7.	Udpegningsperiode højst 4 år	206
21.7.8.	Udpegningsrettens varighed; kan den „arves“?	206
21.7.9.	Hvordan ophæve udpegningsretten?	207
21.7.10.	Minoritetsret: særligt valgsystem eller klasseopdeling	208
21.7.11.	Hvem kan tillægges udpegningsret?	208
21.7.12.	Misbrug	208
21.7.13.	Fri afskedigelsesret kan ikke ændres gennem vedtægtsbestemmelse	208
21.8.	<i>Kompetence</i>	209
21.8.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	209
21.8.2.	Regulering af kompetencegrænsen „opad“ eller „nedad“	209
21.8.3.	Kompetenceafgrænsning i forhold til generalforsamlingen	209
21.8.4.	Ledelsesbeslutninger kun omgøres med særlig majoritet	210
21.8.5.	Kun indgreb i ledelsesanliggender efter direktionens begæring	210
21.8.6.	Slet intet indgreb i ledelsesanliggender	210

21.8.7.	Vedtægterne kan præcisere, hvilke „ekstraordinære dispositioner“ der skal forelægges for generalforsamlingen (nogle eksempler) ...	210
21.8.8.	Selvkontrahering forelægges generalforsamlingen	212
21.8.9.	Bestyrelsen ude af stand til at træffe afgørelse på grund af inhabilitet	212
21.8.10.	Stemmelighed i bestyrelsen	213
21.8.11.	Sag forelægges generalforsamlingen, hvis ej opnået særlig tilslutning i bestyrelsen	213
21.8.12.	Pligt til blot at høre generalforsamlingen, inden afgørelse træffes i bestyrelsen	214
21.8.13.	Vedtægtsreglerne berører ikke tegningsreglen.	214
21.8.14.	Gaver af selskabsmidler	214
21.8.15.	Etablering af medarbejderordninger	215
21.8.16.	Beslutning om betalingsstandsning	215
21.8.17.	Hurtig handling nødvendig	215
21.8.18.	Kompetenceafgrænsning i forhold til direktionen	216
21.8.19.	Gengivelse af lovreglerne	216
21.8.20.	Udvidelse af direktionskompetencen?	216
21.8.21.	Indskrænkning af direktionskompetencen; arbejdende bestyrelsesformand	216
21.8.22.	Præcisering (udfyldning) af lovbestemmelserne	217
21.8.23.	Eksempler på afgrænsning bestyrelse/direktion gennem vedtægtsbestemmelse	217
21.8.24.	I stedet reguleres i forretningsorden, direktørkontrakt eller ao?	217
21.9.	<i>Prokura</i>	218
21.9.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	218
21.9.2.	Vedtægtsmæssig præcisering af arten af prokura	219
21.9.3.	Kun kollektiv prokura	219
21.9.4.	Generelle habilitetskrav til prokuristerne	219
21.9.5.	Ingen vedtægtsmæssig „generalfuldmagt“ ...	219
21.10.	<i>Quorum (antal tilstedeværende på møderne)</i>	219
21.10.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	219
21.10.2.	Større, men ikke mindre vedtægtskrav end halvdelen	220
21.10.3.	Halvdelen af „samtlige“	220
21.10.4.	Større vedtægtsmæssige krav: kan defineres	

	absolut eller relativt	220
	21.10.4.1. Absolut quorum	220
	21.10.4.2. Relativt quorum	220
	21.10.4.3. Alternativt absolut quorum	221
21.10.5.	Krav om fuldtallighed	221
21.10.6.	Quorum-krav kun for visse sagstyper	221
21.10.7.	Quorum-bestemmelse i forretningsordenen ikke nok	221
21.11.8.	Hvornår skal kravet opfyldes? Kan „udvandring“ ødelægge be slutningsdygtigheden?	222
21.11.	<i>Majoritet</i>	222
21.11.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	222
21.11.2.	Majoritetsbestemmelse i forretningsorden eller ao ikke nok	222
21.11.3.	Majoritetsbestemmelse for visse sagstyper ..	223
21.11.4.	Særlige majoritetskravs sammenhæng med minoritetsrepræsentation eller ligestillede gruppers paritet i bestyrelsen	223
21.11.5.	Enstemmighed	224
21.11.6.	Eksempler på særlige beslutningstyper	224
21.11.7.	Majoritet af de stemmende eller af hele bestyrelsen	225
21.12.	<i>Beslutnings- og afstemningsmåde</i>	226
21.12.1.	Ej påbudt at omtale i vedtægt, men hensigtsmæssigt, hvis + minoritetsrepræsentation i bestyrelsen	226
21.12.2.	Ret til at udskyde endelig beslutning	226
21.12.3.	Afstemningsmåden; skriftlig afstemning? ...	226
21.12.4.	Forskellig stemmевægt tillades ikke – og dog	227
21.13.	<i>Bestyrelsesprotokol; dissens</i>	228
21.13.1.	Vedtægterne behøver ikke omtale protokollen	228
21.13.2.	Udvidede krav til protokolførelse	228
21.13.3.	Særlige vedtægtsmæssige indholds krav til protokollaterne	228
21.13.4.	Udsendelse af protokollat; aftaler i fåmandsselskaber	228
21.13.5.	Ret til at få sin mening protokolleret	229
21.14.	<i>Stemmelighed</i>	229
21.14.1.	Hvis spørgsmålet ikke er omtalt i vedtægterne	229

21.14.2.	Formandens stemme kan være afgørende hvis + vedtægtshjemmel.....	230
21.14.3.	Næstformanden som substitut	230
21.14.4.	Forretningsorden eller ao ikke nok	230
21.14.5.	Er bestemmelsen udtømmende?	230
21.14.6.	Løsningsmuligheder ved mere permanent stemmelighed	231
21.14.6.1.	Indbringelse for generalforsamlingen efter begæring	231
21.14.6.2.	Automatisk indbringelse for generalforsamlingen af enhver stemmelighed	231
21.14.6.3.	Også deadlock på generalforsamlingen	231
21.14.6.4.	Sammenhæng med retten til at kræve sig indløst; sammenhæng med særlige majoritetskrav	232
21.14.6.5.	Hvis formandsstemme udslag-givende: lodtrækning bliver afgørende	232
21.14.6.6.	Løsningsmodeller inden for bestyrelsens rammer	232
21.15.	Indkaldelse	233
21.15.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	233
21.15.2.	Kan være hensigtsmæssigt at gengive lov-reglerne	233
21.15.3.	Formandens indkaldelse	233
21.15.4.	Ret til at forlange indkaldelse	233
21.15.5.	Alle inddrages i beslutningsprocessen	234
21.15.6.	Indkaldelsesvarsel; angivelse af dagsorden; udsendelse af materiale	234
21.15.7.	Hjemmel til telefonisk møde	234
21.16.	Forsikring	235
21.16.1.	Behøver ikke omtales i vedtægterne	235
21.16.2.	Forsikringsbehovet	235
21.16.3.	Vedtægtsbestemmelse om risikoforsikring ..	235
21.16.4.	Ansvarsforsikring for bestyrelse og direktion	235
21.16.5.	Personforsikringer for direktion og andre ...	236
21.17.	Ansvar	237
21.17.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	237
21.17.2.	Lovens ansvar kan ikke indskrænkes	237

21.17.3.	Skærpelse af ansvaret	237
21.18.	Midlernes anbringelse	238
21.18.1.	Behøver ikke omtales i vedtægterne	238
21.18.2.	Behovet for vedtægtsbestemmelse	238
21.18.3.	Positivt eller negativt påbud	238
21.18.4.	Valg af pengeinstitut	238
21.18.5.	Holdingselskab	238
21.18.6.	Finansierings- eller investeringsselskab	239
21.19.	Vederlag	239
21.19.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne	239
21.19.2.	Bestyrelsestantieme kræver vedtægts-hjemmel	240
21.19.3.	Fast vederlag kræver ikke hjemmel	240
21.19.4.	Rammebestemmelse i vedtægterne	240
21.19.5.	Vederlag pr. møde eller pr. time („profes-sionelle“ bestyrelsesmedlemmer)	240
21.19.6.	Rejse- og opholdsudgifter	240
21.19.7.	Honorering af ekstraordinære arbejdsopgaver	241
21.19.8.	Lovgivning om vederlagsbegrænsning	241
21.20.	Formandsvalg	241
21.20.1.	Hvis ej nævnt: bestyrelsen vælger	241
21.20.2.	Andre muligheder: direkte valgt af general-forsamlingen; skift mellem aktieklasser; udpegningsret for organisation m.v.	241
21.20.3.	Formandens stemme udslagsgivende ved stem-melighed: kræver vedtægtshjemmel	242
21.21.	Forretningsudvalg	242
21.21.1.	Ad hoc udvalg: ej vedtægtshjemmel	242
21.21.2.	Stående udvalg: hjemmel kræves	242
21.21.3.	Ingen generel delegation af myndighed til udvalget	242
22.	Repræsentantskab	
22.1.	Også egnet til visse fåmands- og familieselskaber	243
22.2.	A/S contra ApS	243
22.3.	Obligatoriske emner, der skal vedtægtsreguleres, hvis + repræsentantskab	244
22.4.	Eventuelle yderligere emner	244
22.4.1.	Orienteringspligt	244
22.4.2.	Bestyrelsesvalg	244
22.4.3.	Vederlag til bestyrelsen	244
22.4.4.	Høringspligt for bestyrelsen	244

22.4.5.	Høringspligt for generalforsamlingen.....	245
22.4.6.	Generelle habilitetskrav	245
22.4.7.	Formandsvalg (repræsentantskabet)	245
22.4.8.	Mødeforskrifter.....	245
22.4.9.	Protokol.....	245
22.4.10.	Quorum.....	245
22.4.11.	Majoritet	245
22.4.12.	Stemmelighed	245
22.4.13.	Vederlag til repræsentantskabet	245
22.5.	Checkliste; aktionærudvalg frem for eksekutivorgan; minoritetsrettigheder	245
23.	Tegningsregel	
23.1.	Behøver ikke omtales (men bliver det næsten altid)....	246
23.2.	Vedtægtsbestemmelsen er en begrænsning i lovens tegningsystem	246
23.3.	Den samlede bestyrelse kan altid tegne	247
23.4.	Person med to „tegningsegenskaber“ kan kun tegne alene, hvis vedtægtshjemmel dertil	247
23.5.	Andre begrænsninger (f.eks. salg af fast ejendom) kan ikke optages; intern kompetenceforskrift contra ekstern tegningsregel	247
24.	Direktion	
24.1.	Behøver ikke nævnes i vedtægterne.....	248
24.2.	Direktion på over tre kræver vedtægtshjemmel i aktieselskab	248
24.3.	Særlige kvalifikationskrav	248
24.4.	Bestyrelsesflertal ikke direktører; forbud mod direktør i bestyrelsen; krav om, at administrerende direktør også er bestyrelsesmedlem; bestyrelsesflertal ikke direktørers nærtstående	248
24.5.	Særlige betegnelser („administrerende direktør“ m.v.) ..	249
24.6.	Vicedirektør.....	249
24.7.	Kompetence i forhold til bestyrelsen	249
24.8.	Opgavefordeling inden for direktionen	250
24.9.	Aktionærindflydelse på direktøransættelse	250
24.10.	Vederlag og „frynsegoder“; sikring mod overgagering ..	250
24.11.	Hvis direktøren er aktionær: køberet/-pligt ved fra- træden	251
24.12.	Beslutningsmåden i direktionen	252
25.	Revisorer og revision	
25.1.	Antal og valgperiode skal angives.....	252

25.2.	Funktionsperiode.....	252
25.3.	Suppleanter behøver ikke nævnes.....	252
25.4.	Udpegningsret.....	253
25.5.	Minoritetsret; klassevist valg	253
25.6.	Særlige kvalifikationskrav	253
25.7.	Intern revision	253
25.8.	Afskedigelse i funktionsperioden: særlig majoritet.....	254
25.9.	Mødepligt på generalforsamlingen	254
25.10.	Oplysningspligt på generalforsamlingen	254
25.11.	Ret til at meddele oplysninger til en udpegnings- kompetent (NB: børsselskab!).....	255
25.12.	Særlige krav til revisionen.....	255
25.12.1.	Hvordan fravige eller ophæve de særlige krav?	255
25.12.2.	Alternativ til vedtægtsbestemmelse: konkret generalforsamlingsbeslutning	256
25.12.3.	Krav til revisionens udførelse og krav til regnskabsaflæggelsen	256
25.12.4.	Særlige indtægts- eller aktivtyper.....	256
25.12.5.	Formueforvaltning; midlers anbringelse m.v.	256
25.12.6.	Forskriftens forebyggende karakter.....	257
25.12.7.	Kritisk forvaltningsrevision (hensigts- mæssighedskontrol)	257
26.	Regnskabsår	
26.1.	Skal omtales i vedtægterne	257
26.2.	Afvigelse fra 12 måneder.....	257
26.3.	Sammenhæng med skattebetalingstidspunktet	258
26.4.	Omlægning.....	258
26.5.	Sammenhæng med fristen for ordinær general- forsamling.....	259
27.	Regnskabet	
27.1.	Behøver ikke omtales; krav til revisionens udførelse ...	259
27.2.	Opbyggelse af særlige reserver (eksempler)	259
27.3.	Lovpligtig reservefond ud over 25%-grænsen.....	260
27.4.	Udbytte-maksimering eller -minimering	260
27.5.	Særlige specifikationskrav	260
27.6.	Angivelse af særlige tal, der har betydning for køberet m.v.	260
27.7.	Detaljerede vedtægtsregler om overskudsdisponeringen.	261
27.8.	Overskudsanvendelse til fordel for udenforstående.....	261
27.9.	Vedtægtsbestemmelse efter stiftelsen: særlige til-	

blivelseskrav	262
27.10. Yderligere vedtægtsmæssige tilblivelseskrav til nye vedtægtsbestemmelser om udlodning	262
27.11. Børselskab: regnskab fås i København	263
28. Udbytte	
28.1. Behøver ikke nævnes i vedtægterne	263
28.2. Vedtægtsbestemmelser, som indskrænker generalforsamlingens handlefrihed; værner mod „udplyndring“ og „udsultning“	263
28.3. Udbyttmaksimering (forebygger udplyndring)	263
28.4. Gardering mod „maskeret udbytte“, overgagring m.v.	264
28.5. Udbytteminimering (forebygger udsultning)	265
28.6. Har bestyrelsen alligevel vetoret?	265
29. Særlige informationsrettigheder	
29.1. Behøver ikke nævnes i vedtægterne; lovbestemmelser om informationsret	266
29.2. Vedtægtsmæssig forbedring af informationsniveauet på generalforsamlingen	267
29.3. Informationsvægring begrundes	267
29.4. Informationsvægring domstols- eller voldgiftsprøves ...	267
29.5. Udskydelse af beslutning, indtil afgørelse om informationsretten foreligger	268
29.6. Særlig klassevis informationsret trods skaderegel	268
29.7. Særlig klassevis informationsret på bestyrelsesniveau; direkte acces til revisor	268
29.8. Tilsendelse af regnskabsmateriale m.v.	269
29.9. Tilsendelse af særlige dokumenter (kontrakter m.v.) ...	269
29.10. Indsigt i aktiebogen	270
29.11. Indsigt i revisionsprotokollen	270
29.12. Indsigt i pantsætning og aktionæroverenskomster	270
29.13. Børselskab	271
30. Opløsning	
30.1. Behøver ikke nævnes i vedtægterne	271
30.2. Typer af vedtægtsbestemmelser om opløsning	271
30.3. Skærpet vedtægtsændringsmajoritet gælder også for opløsning	272
30.4. Tidsbegrænset selskab	272
30.5. Opløsning efter forlangende af en minoritet	273
30.6. Skærpede majoritetskrav m.v. til beslutning om opløsning	273
30.7. Likvidationens forløb	274

31. Spaltning	275
32. Voldgift	
32.1. Anfægtelse af generalforsamlingsbeslutninger behøver ikke nævnes	276
32.2. Voldgift i stedet for domstolsprøvelse ved anfægtelige generalforsamlingsbeslutninger?	276
32.3. Sagligt afgrænset voldgift; talstørrelser	277
32.4. Kvalitetskrav til „anfægtelsesvoldgifts“-bestemmelse ...	277
33. „Virksomhedscentrerede“ vedtægter	278

Kapitel III:

Aktionær- og anpartshaveraftaler. Alm. del.

34. Generelt om aktionær- og anpartshaveraftaler	
34.1. Definition; typer	281
34.2. Stemmebinding contra -overførsel	283
34.3. Betegnelse	283
34.4. Formål og genstand; magtkoncentration eller -spredning	284
34.5. Behov	287
34.6. Vedtægt eller ao?	287
34.7. Lovregler	289
34.8. Principiel gyldighed inter partes	291
34.9. Gavedisposition	293
34.10. Sammenhæng med aktieavancebeskatningslovgivningen (ao som led i udskudt overdragelse)	293
34.11. I/S omdannes til A/S (ApS): behov for ao	294
34.12. Først virksomhed, så valg af selskabstype; ikke omvendt	296
34.13. Aktiesalg på afbetaling	296
34.14. Déchargeforpligtelse som led i aktiesalg	297
34.15. Lån mod sikkerhed i aktier	298
34.16. Ikke-tilladte aktionæroverenskomster	298
34.16.1. Er en aftale om pligt til selskabsstiftelse tilladelig?	299
34.16.2. Omsættelighedsindskrænkninger (forkøbsret og køberet m.v.)	301
34.16.3. Pligt til at stemme for kapitalforhøjelser m.v.	302
34.16.4. Décharge-, granskings- og gaveaftale; afstemning efter ledelsens anvisning	302
34.16.5. Ret til at forlange virksomheden standset;	

	fusion; likvidation; revisorvalg.	
	Men: bristende forudsætninger	303
34.16.6.	Lovbestemmelser om generalforsamlingsvalgt bestyrelsesflertal til hinder for visse aktionæroverenskomster?	303
34.16.7.	Aftale om at undlade at stemme gyldig? Aftale om større stemmевægtsforskel end 10:1	303
34.16.8.	Usikkerhedsmomenter omkring aftalens retsvirkninger; vedtægtsbestemmelser må ofte foretrækkes	306
34.17.	Rammer selskabsretlige inhabilitetsregler en aktionæroverenskomst med stemmebinding og overførsel?	307
34.18.	Kan der aftales pligt til at stemme efter direktiver fra ledelse, selskab m.v.?	308
34.19.	Indgåelse af en aktionæraftale; beviskrav; mundtlige og stiltiende aftaler; ensartet adfærd	308
34.20.	Ændringer i person- og/eller kapitalforhold	310
34.20.1.	Persontilgang	310
34.20.2.	Personudskiftning	311
34.20.3.	Kapitaltilgang	312
34.20.4.	Konklusion: personelt element afgørende	313
34.20.5.	Sameje om en aftalebundet aktiepost	314
34.21.	Kompetence til at indgå aktionæraftale	315
34.21.1.	Aktier ejes af I/S	315
34.21.2.	Aktier ejes af forening	315
34.21.3.	Aktier ejes af selskab	315
34.21.4.	Aktier ejes af en umyndig	317
34.22.	Parternes indbyrdes beslutning om, hvordan der eksternt skal stemmes	318
34.23.	International-privatretht	319
34.24.	Aftalens retsvirkninger over for aktieerhververe og selskab	319
34.24.1.	Forskel fra vedtægter: binder kun dem, der har tiltrådt	319
34.24.2.	God- eller ondtrøende erhverver	320
34.24.3.	Kreditorer; dødsbo	321
34.24.4.	Deponering af aktier; underretning til selskabet og notering i aktiebog og på aktiebrev om aktionæroverenskomsten; vedtægtsbestemmelse om samtykke til aktieovergang	321

34.24.5.	Forholdet til selskab (medaktionærer)	322
34.24.5.1.	Regulering af ledelsesforhold (bindes bestyrelsesmedlemmer?)	322
34.24.5.2.	Bindende på generalforsamling?	323
34.24.5.3.	Koncipistens alternativ: vedtægtsregulering	331
34.25.	Ugyldighed eller uvirksomhed	332
34.26.	Publicitet; „motivgennemsigtighed“; enkelte retspolitiske betragtninger	335

Kapitel IV: De enkelte emner for aktionær- og anpartshaveraftaler (speciel del)

35. Formål

35.1.	Aftalens formål	337
35.2.	Selskabets formål	338

36. Forholdsmæssig aktie- eller anpartsfordeling

36.1.	Forbud mod forskydning	339
36.2.	Hensigtserklæring om konservering contra retligt bindende erklæring	339
36.3.	Konservering gennem stillingtagen til nogle begivenhedstyper, der kunne ændre fordelingen (eksempler)	339
36.4.	Fastlåsning gennem særlig vedtægtsbestemmelse	340

37. Tilknytning til testamentariske forhold

37.1.	Familieselskabet; det snævre „partnerselskab“	341
37.2.	Sammenhæng med omsættelighedsindskrænkninger, der vedrører enhver aktieovergang	341
37.3.	Accept af bestemte successorer	341
37.4.	Døds gave; livsforsikring som middel til fremskaffelse af kapital til indløsning af boet	342
37.5.	Betingelse om successorernes tiltrædelse af aktionæroverenskomsten	342
37.6.	Indløsning ved enhver overgang	342

38. Tilknytning til andre selskaber eller interesser

38.1.	En part er involveret i interesser, der giver ham eller hende indflydelse til at ignorere aktionæroverenskomsten	343
38.2.	Overvej samspillet mellem aktionæroverenskomsten og den virksomhed, selskabet driver	343

38.3.	En part ejer aktier i en „overordnet“ virksomhed (hvis ydelse er nødvendig for selskabet)	343
38.4.	En part ejer sine aktier gennem et (holding-)selskab ...	344
39.	Omsættelighedsindskrænkninger (forkøbsret, køberet m.v.)	
39.1.	Et af de vigtigste emner i en ao	345
39.2.	Hent inspiration i afsnit 16 til konstruktionerne; overvej, om snarere skrives i vedtægterne; ingen typebundethed i dansk ret	345
39.3.	Mild form: overdragelse/overgang tilladt, blot erhverver respekterer aftalen	346
39.4.	Eksempler: se afsnit 16	346
39.5.	Udenforståendes pligt til at respektere aftalen	346
39.6.	Ikke blot køberet, men købepligt for at undgå fastlåsning	347
39.7.	Opsigelse ikke blot af aftalen, men af deltagelsen i selskabet	347
39.8.	Konflikt mellem vedtægts- og aftalebestemt omsættelighedsindskrænkning	348
39.9.	Omsættelighedsindskrænkningens stilling i tilfælde af aftalens misligholdelse og ophævelse	349
39.10.	Kursfastsættelse i børsnoteret selskab	349
39.11.	Årlig kursfastsættelse; fri udtrædelsesret; totalt forbud mod aktieovergang	350
40.	Pantsætning af aktier/anpartar	
40.1.	Gensidig pantsætning til sikkerhed for aftalens opfyldelse	351
40.2.	Forbud mod anden pantsætning	351
40.2.1.	Interesse i at undgå „uvedkommende“	351
40.2.2.	Forbudets virkninger usikre	352
40.2.3.	Alternativ: vedtægtsbestemmelse om selskabssamtykke til pantsætning	352
40.2.4.	Alternativ: vedtægtsbestemmelse om indløsningspligt ved pantsætning	352
41.	Skifte; særejepåbud	352
42.	Afkast fra selskabet	
42.1.	Mål: nyde ligeligt; rimelig forrentning; rimeligt arbejdsvederlag; kontrol med „frynsegoder“	353
42.2.	Ingen samlet sproglig formel; casuistik er nødvendig ..	353
42.3.	Helst i vedtægterne	353
43.	Ansættelse i selskabet	
43.1.	Passive investorers interesse i kontrol	353

43.2.	„Milde“ forskrifter: lønudvikling fastlagt; underretningspligt	354
43.3.	Videregående bestemmelser: alle skal godkende enhver ændring	354
43.4.	Vedtægtsbestemmelser om særlig majoritet (= vetoret) ved ændringer	354
44.	Børsnotering	
44.1.	Velvillighedstilsagn; årsager	354
44.2.	Overflytning af retlige bindinger fra vedtægter til en ao	354
44.3.	Retligt forpligtende aftale	355
44.4.	Bestyrelsesmedlemmer ikke bundet	355
44.5.	„Bristende forudsætninger“	356
45.	Forholdet til udenforstående i beslutningsfasen på generalforsamling og i bestyrelse	
45.1.	Forhindre afstemningsmæssige „alliancer“ med udenforstående	356
45.2.	Enig ekstern optræden; ingen indbyrdes forrykkelse ...	356
45.3.	Samrådsplicht	357
45.4.	Alternativ: forhøjede majoritetskrav i bestyrelsen	357
46.	Bestyrelsen	
46.1.	Sondring: indgreb i konstitution eller funktion	357
46.2.	Bestyrelsens sammensætning	358
46.2.1.	Vigtigt punkt for aktionæroverenskomst; magtspredning eller -koncentration	358
46.2.2.	Forskel: 50/50-selskaber eller andre selskaber (aftalens funktion)	358
46.2.3.	50/50-selskabet: halvdelen af pladserne til hver aktionær(gruppe); hvem skal være „tungen på vægtskålen“?	359
46.2.4.	Formandens stemme udslaggivende	359
46.2.5.	Formandshverv på skift	359
46.2.6.	En part udpeger formand, en udpeger direktøren	359
46.2.7.	Formand vælges i fællesskab	360
46.2.8.	Formand udpeges af udenforstående, hvis parterne ikke enes	360
46.2.9.	Formand allerede udpeget i aftalen	360
46.2.10.	Koordinering med løsningsmodellen for generalforsamlingen (ingen „organshopping“); særlig generalforsamlingsmajoritet til at ophæve bestyrelsesbeslutning? likvidation	

ved stemmelighed?	360
46.2.11. Selskab med mere end to aktionærgrupperinger; bestemte flertalsmønstre; forhøjede majoritets- krav i bestyrelsen	361
46.2.12. Koordination af aftalen med vedtægterne	362
46.2.13. Vedtægtsbestemmelse i stedet for aftale	362
46.2.14. Ændringsmajoritet	362
46.2.15. Sammenhæng med udtrædelses- og op- sigelsesret (ret til at kræve sig indløst)	363
46.2.16. Også ret til afskedigelse	363
46.3. Selvsupplering	363
46.4. Eksklusion	364
46.5. Bestyrelsens funktion	364
46.5.1. Vedtægtsbestemmelser om majoritet og quorum; indsigt; ret; stemmelighed	364
46.5.2. Høring af udenforstående	365
46.5.3. Kan bestyrelsen bindes med hensyn til beslut- ningernes indhold?	365
46.5.4. Aftalens virkninger forskellige på bestyrelses- contra generalforsamlingsplan	367
47. Særlig informationsret	
47.1. Særlig interesse for investor uden bestyrelsesplads	367
47.2. Aftalebestemmelse om løbende information	367
47.3. Retsvirkningerne af aftalen tvivlsomme	368
47.4. Vedtægtsbestemmelse må foretrækkes	368
47.5. Omvendt information: selskabets indsigt i partrernes faglige eller økonomiske forhold m.v.	368
47.6. Særlig granskningsret	368
48. Direktion	
48.1. Ansættelseskontrakt foreligger	369
48.2. Ændringer i aftalen kræver enighed	369
48.3. Simpelt bestyrelsesflertal afgør opsigelse/ophævelse	369
48.4. Løn og „frynsegoder“	370
48.5. Genforhandlingsklausul	370
48.6. Vedtægtsreguleres i stedet?	370
49. Revisorer og revision	
49.1. Selskabslovenes „minoritetsrevisor“ er ofte ikke nok. ...	371
49.2. Konservering af bestående revision; enighed eller særlig majoritet til udskiftning	371
49.3. Minoritetsvalg af medrevisor; tavshedspligt	371
49.4. Særlige krav til revisor eller revisionen	371

50. Dansk arbejdskraft; produktion i Danmark

50.1. Betingelse for aktieinvestering	372
50.2. Eksempel	372
50.3. Retsvirkning for bestyrelsen tvivlsom	372

51. Generalforsamling

51.1. Generalforsamlingsnormerne er aktionæroverens- komstens centrale element; „parallelsekskabet“	373
51.2. Aftale, der beskærer generalforsamlingskompetencen (endeligheidsbestemmelser m.v.)	373
51.3. Nødvendige overvejelser: stemmeoverførsel/binding; magtspredning/koncentration; formelle/materielle emner; risiko for stemmelighed	374
51.4. Brud på stemmeforpligtelse	375
51.5. Stemmelighed kan forudses; løsningsmodeller; hellere vedtægtsbestemmelse?	375
51.6. Vetoret ved visse vidtgående beslutninger	375
51.7. Enkeltemner bør reguleres	376
51.8. Supplement til generalklausulerne; kasuisticering af de tilfælde, der ønskes forebygget	376
51.9. Større selskaber: magtkoncentration tilsigtes; „pulje- princip“	377
51.10. De indbyrdes beslutninger; stemmevægtsaftalen	377

52. Know-how, patenter m.v.; navn

52.1. Må ikke kunne overflyttes vilkårligt	378
52.2. Afhændelse m.v. kræver enighed blandt aftaleparterne.	378
52.3. Rettigheder tilhører selskabet (licensret)	378
52.4. Bestyrelsen bundet af aftalen?	378
52.5. Vedtægtsbestemmelse i stedet?	379
52.6. Navn	379

53. Samhandelspligt

53. Samhandelspligt	379
54. Pengeinstitut	
54.1. Konservering af bestående relationer	380
54.2. Repræsentation i bestyrelsen	380

55. Tilsagn om lånekapital

55.1. Blot en mulighed for selskabet; alternativ: konvertible aktier; „venture“ selskabet	381
55.2. Tiltrædelse fra selskabet	382
55.3. Ansvarlig lånekapital	382
55.4. Lav grundrente; overskudsbestemt overrente (general- forsamlingsgodkendelse nødvendig)	382
55.5. Uigenkaldeligt tilsagn; specifikke vilkår: sikkerhed; frist	383

56. Fordeling af tab

56.1.	Yderligere kapitalbehov forudses.....	383
56.2.	Tabsberegning efter standsning.....	383
56.3.	Fordeling af egenkapitaltab	384
56.4.	Fordeling af tab ud over egenkapitalen.....	384
56.5.	Skal modtaget arbejdsvederlag m.v. fragå ved tabsberegningen?.....	384

57. Aftalens eksigibilitet; misligholdelse

57.1.	Retsusikkerheden med hensyn til „eksigibilitet“.....	384
57.2.	Koncipistens overvejelser med henblik på om muligt at forøge „eksigibiliteten“	385
57.2.1.	Overflytning til vedtægterne.....	385
57.2.2.	Selskabet bekendt med aftalen; stemmeoverførsel til en neutral.....	385
57.2.3.	Gennemtvungelse af dispositioner	385
57.3.	Hæveadgang ved væsentlig misligholdelse; omsættelighedsindskrænkninger, stemmebinding m.v. bortfalder ved ophævelsen.....	386
57.4.	„Naturalopfyldelse“; misligholdelse hos kun én af flere medkontrahenter	386
57.5.	Meget grov eller gentagen misligholdelse; særligt samtykke til at gøre brug af hævebeføjelsen	386
57.6.	Fremdragelse af ældre forsømmelser afskæres; påbud om at bringe misligholdelse til ophør.....	386
57.7.	Erstatning; skærpet ansvar; bod.....	386
57.8.	Forskellig bod til forskellige typer misligholdelse; pristalsregulering af boden	388
57.9.	Gensidig aktiepantsætning til sikkerhed for konventionalboden; afståelses- eller indløsningspligt som sanktion.....	388
57.10.	Ophævelse: kun aftalen bortfalder; selskabsforholdet består (men indløsningsret kan aftales)	389
57.11.	Udtrædelsesadgang, der helt gøres uafhængig af misligholdelsesbegrebet	389
57.12.	En parts konkurs m.v.....	390

58. Opsigelse

58.1.	Aftalen bortfalder – og dermed dens evt. minoritetsbeskyttelse; selskabsforholdet består	390
58.2.	Koncipisten overveje: kan samarbejdet trives efter aftalens bortfald?	391
58.3.	To løsninger: permanent binding (i vedtægt) eller	

	mulighed for udtræden af selskab.....	391
58.4.	Uopsigelig aftale?	391
58.5.	Aftale på ubestemt eller bestemt tid.....	391
58.6.	De opsigende pligtige at indløse opsagte	392
58.7.	Musefældeklausele.....	392
58.8.	Helt fri adgang til at forlange sig indløst, subsidiært selskabets opløsning. Kuvertmetoden.....	392
58.9.	Opløsning værdiforringende; spaltning mulig?.....	393
58.10.	Konkurrenceklausul	393
58.11.	Opsigelse kræver særlig tiltrædelse	393

59. Aftaletillæg

59.1.	Bevistvivl; ændringer kræver skriftlighed	394
59.2.	„Revisionsklausul“; ændringer overvejes årligt	394
59.3.	Fast dagsordenpunkt på ordinær generalforsamling	394
59.4.	Årlig kursfastsættelse.....	394
59.5.	Aftaler, der indføres i generalforsamlingsprotokollatet; pligt til udsendelse	394

60. Voldgift

60.1.	Voldgift i aktionæroverenskomst er mulig; udstrækkes også til generalforsamlingstvister?	395
60.2.	Ethvert tvistepunkt eller sagligt kun afgrænset voldgift?	395
60.3.	Tidsmæssig udstrækning; tvist efter samarbejdets ophør	395
60.4.	Forståelse/gennemførelse	396
60.5.	Intet afkald på foreløbige retsmidler.....	396
60.6.	Udpegning af voldgiftsret; flere end to parter.....	396
60.7.	Hvilken domstol træde til?	396
60.8.	Rådslagninger og afgørelser: Retsplejeloven som model	396
60.9.	Omkostningsafgørelsen	397
60.10.	Erhvervshensyn indgå ved afgørelsen?.....	397
60.11.	Interessetvister; deadlock.....	397
60.12.	Fortolkning af voldgiftskendelsen	398
60.13.	Partsvalgte voldgiftsmænds kommunikation med „deres“ part	398
60.14.	Hvor skal voldgiftsretten sættes? Processprog.....	398

61. Lovvalg

Litteraturliste	400
Forkortelser.....	402
Domsregister.....	403
Stikordsregister.....	405